

Fallolyckor i Jämtlands län

Beslut i SVOM 2016-10-14

läns- och regionövergripande analysarbete

Uppdrag till Fredagsgrupp

Operativ grupp;

Ingegerd Skoglund Öhman

Suzanne Göransson

Anna Kerstin Lejonklou

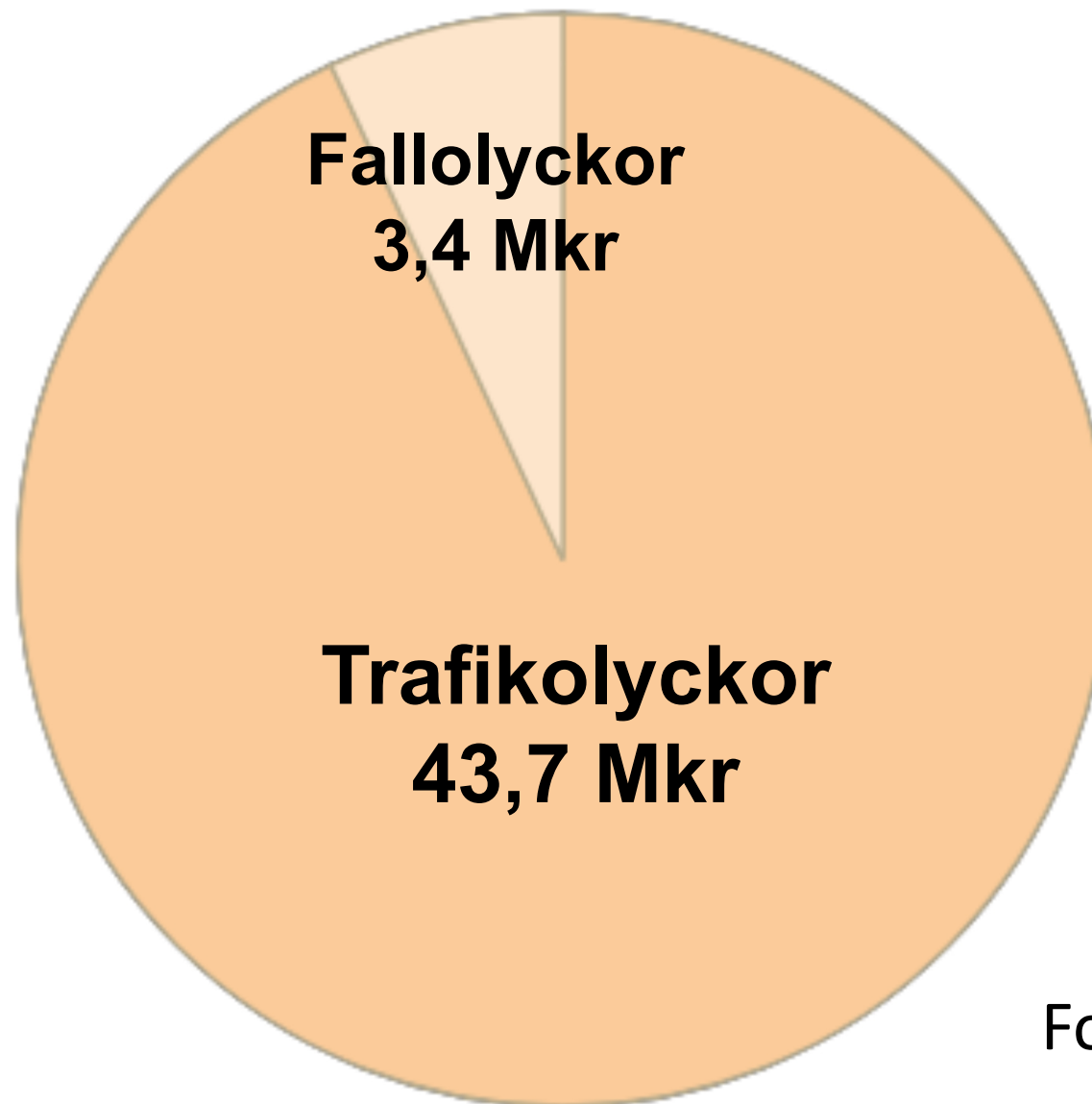
Syfte

- att göra en **bred analys** av fallolyckor hos personer 65 år och äldre
- att **identifiera framgångsfaktorer** i förebyggande åtgärder, samt
- att finna **effektiva åtgärder** i det gemensamma arbetet

Litteratur- och evidenssökning

- Lårbensfrakturer leder till flest vårddagar
 - *utgör nästan 40 % av samtliga vårddagar*
- De flesta faller i sitt eget hem
 - *oftast i sovrum eller i badrum*
- Ca 70 000 personer vårdas årligen på sjukhus efter att ha fallit
 - *ca 70 % av personer m fallskada i slutenvård är 65 år o äldre*

**Samhällets
investeringar
för att förebygga
trafikolyckor
respektive
fallolyckor
2012**

Forslin 2014

”Det är värt att lägga resurser på att minska fallskador hos gamla”

Myndigheterna gör väldigt lite för att förebygga fall-skador hos äldre, trots att de ofta ger en stor invaliditet och funktionsnedsättning, skriver tre debattörer. Debattartikel publicerad i Dagens medicin 2018-01-24 07:00

Skriven av: Ulrica Bergström, Gösta Bucht och Olle Svensson.

Regeringen har en nollvision för trafiken.

(Den vore lätt att genomföra: En generell

hastighetsbegränsning på 5 km/h, normal promenadtakt.

*En smula opraktiskt och dyrt, dock.) Satsa i stället en
bråkdel av de resurserna på fall/fraktur hos gamla.*

*Myndigheterna gör mycket litet, jämfört med vad de
satsar på andra mindre ovanliga skador.*

Systematisk översikt av fallpreventivt arbete*)

- Olika typer av interventioner förebygger fall
 - **multifaktoriella åtgärder**
- Stark evidens för **fysisk träning**
- **Förändring av hemmiljön**
- Tillgången på **fallförebyggande träning** är låg i Sverige

- **Förebyggande hembesök** stärker den äldre personens möjligheter att använda sina resurser för att vidta åtgärder i den egna tillvaron

*) Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, SBU, 2014
159 randomiserade, kontrollerade studier med
närmare 80 000 deltagare i 21 länder

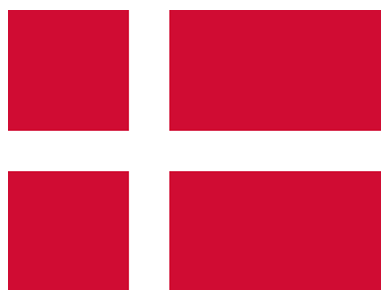
Fallpreventivt arbete internationellt

- WHO: s safe communities (2009) beskriver modell för olyckspreventiv inriktning på samhällelig nivå
- Strategi- och handlingsplan för hälsofrämjande åldrande i Europa 2012 – 2020 (WHO 2012)
- Skottland – nationell strategi i fallpreventivt arbete, nationell handlingsplan är vägledande

Fallpreventivt arbete i Norden

Nationell satsning i början av 2000-talet
”Trygga Eldre-kommuner”

Nationellt förbättringsarbete enligt programmet
”I Trygge Heder 2014-2018”

Nationellt program för att förebygga fallolyckor
”Ikinä”. Uppmärksammat alkohol som riskfaktor.
Screening av äldres alkoholanvändning ingår
i fallriskbedömning

Fallpreventivt arbete i Sverige

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att ta fram och utföra informations- och utbildningsåtgärder;

Nationell kampanjvecka

„Balansera mera”

Informationsmaterial

mer,

<https://vimeo.com/235906148>

webbutbildning för personal

Orsakssamband till fall- och fallrisk

Nutrition

Läkemedel

Alkohol

Osteoporos

Fallriskmedvetenhet

Fallolyckor per 1000 invånare 80 år och äldre

- stor variation på kommunnivå

- Riket i genomsnitt **60** personer - *Lägsta antal i Ödeshög: 33 personer - Högsta antal i Ragunda och Stockholm: 83 personer*

KOMMUN	ANTAL
Berg	54
Bräcke	66
Härjedalen	53
Krokom	60
Ragunda	83
Strömsund	60
Åre	55
Östersund	72

Tabell 1. Antal äldre per 1000 invånare som under 2013–2015 i Jämtlands län som vårdades i slutenvård till följd av fallskada.

Medelvärde för Jämtlands län; 65 personer

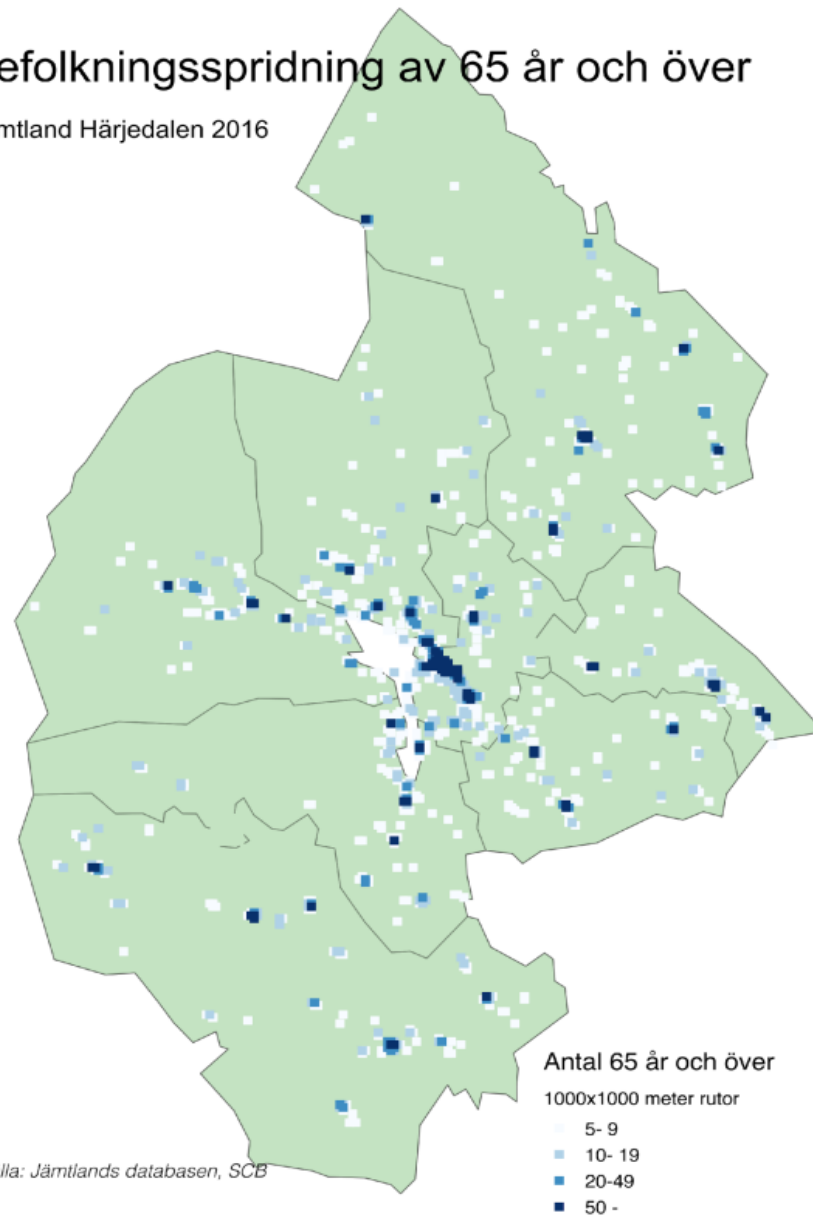
Fallolyckor per 1000 invånare 80 år och äldre

- variation mellan de fyra Norrlandslänen

LÄN	MEDELVÄRDE
Norrbotten	40
Västerbotten	67
Västernorrland	56
Jämtland	65

Befolkningsspridning av 65 år och över

Jämtland Härjedalen 2016

Källa: Jämtlands databasen, SCB

Hög ålder

Glesbygd

**Befolkningen
bor utspridda
över hela
länet**

	Andel 65 år och äldre Jämtlands län	Folkmängd
Berg	1 984 (28,0 %)	7 081
Bräcke	1 791 (27,6 %)	6 492
Härjedalen	2 945 (28,9 %)	10 200
Krokom	3 104 (20,9 %)	14 843
Ragunda	1 539 (28,4 %)	5 415
Strömsund	3 403 (28,8 %)	11 809
Åre	1 957 (17,6 %)	11 088
Östersund	12 903 (20,9 %)	61 745
Riket	1 976 857 (19,8 %)	Snitt i länet 25 % 9 995 153

Har vi då hittat något svar
på varför just Jämtlands län har
så högt antal fallolyckor bland personer
65 år och äldre?

NEJ!

Orsakssamband

Nuläge

Åtgärder

Nutrition

Läkemedel

Alkohol

Osteoporos

Fallriskmed-
vetenhet

ÅLDRAR hos de personer som fick höftledsfrakturer i Jämtlands län; januari, april, juli och oktober 2016

Åldersgrup p	KVINNOR	MÄN	ALLA
65 - 69 år	2	4	6
70 – 74 år	9	2	11
75 – 79 år	8	4	12
80 – 84 år	12	5	17
85 – 89 år	22	8	30
90 – 94 år	18	6	24
95 – 99 år	5	4	9
100 --	0	0	0

76 kvinnor
33 män

Nutrition

Läkemedel

Alkohol

Osteoporos

Fallriskmedvetenhet

Antal höftledsfrakturer 65 år o äldre i Jämtlands län

januari – april – juli & oktober 2016

	Januari	April	Juli	Oktober
Totalt antal fall	28	27	22	32
- varav kvinnor	20	21	15	20
- varav män	8	6	7	12
- fall inomhus	21	24	19	26
- fall utomhus	7	3	3	5*)

*) en uppgift var ofullständig

Antal höftledsfrakturer 65 år o äldre i Jämtlands län

Jan. – apr. – juli & okt. 2016 - *fördelat per kommun*

	Januari	April	Juli	Oktober	<i>TOTALT</i>
BERG	2	2	4	1	9
BRÄCKE	2	1	1	1	5
HÄRJEDALEN	4	0	1	6	11
KROKOM	0	4	1	1	6
RAGUNDA	3	3	1	2	9
STRÖMSUNDB	2	0	2	4	8
ÅRE	4	1	1	3	9
ÄGERSTADEN	11	10	11	11	43

SUMMERING 4 månader januari – april – juli & oktober 2016

höftledsfrakturer 65 år o äldre i Jämtlands län

PERSONER MED HÖFTLEDSFRAKTUR	109	Varav med hemtjänstbeslut	Ej hemtjänst
- Ordinärt boende (ensam)	49	29	14 ^{*)}
- Ord. boende (inte ensamhushåll)	23	10	11 ^{**)}
- Särskilt boende	30		
- Korttidsboende	2		
- Bortfall (ingen uppgift)	5		

^{*)} utan uppgift= 6 st. ^{**)} utan uppgift =2